

O'ZBEKISTON – HUQUQIY DAVLAT

Ashuroxunova Iroda Tohir qizi

Guliston davlat universiteti

ashuroxunovairoda@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada O'zbekiston Respublikasining yangi tahrirda qabul qilingan Konstitutsiyasiga kiritilgan huquqiy davlat prinsipi, mazkur tushunchaning mazmun-mohiyati va tahlili haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: qonunchilik, huquqiy davlat, konstitutsiya, jamiyat, islohot, demokratik jamiyat

Konstitutsiya, bir mamlakat yoki jamiyatning qonuniy asosi va bosh qonunlaridan biridir. U jamiyatning tuzilishi, huquqiy tizimi, inson huquqlarini himoya qilish, davlat organlarining faoliyatini tartibga solish va boshqa ko'plab sohalarni belgilab beradi. Shuningdek, konstitutsiya demokratik jamiyatda madaniyati, huquqiy tartibni, demokratik uslubni va huquqni himoya etadi. Bunaqa sabablar bilan, konstitutsiya jamiyat hayotida ahamiyatli o'rni bor.

Konstitutsiyaning jahon hamjamiyatidagi huquqiy hujjatlarga muvofiq tarzda yaratilishi juda muhimdir. Bu - mamlakatning huquqiy tizimining qat'iy asosini tashkil etadi va fuqarolar, huquqiy tashkilotlar va davlat organlarining faoliyatini belgilaydi. Huquqiy hujjatlarga muvofiq tarzda yaratilishi quyidagi sabablarga ega:

1. Fuqarolar va Davlatning Munosabatlari: Konstitutsiya fuqarolar va davlat organlari o'rtasidagi munosabatlarni aniqlab, fuqarolarga huquqlarini himoya qilish, hukukiy tarzda harakat qilish va davlat quvvatlarini cheklash imkoniyatini beradi.
2. Davlat Tuzumining Stabil va O'zaro Tanqidiy Huquqiy Tizimi: Huquqiy hujjatlarga muvofiq tarzda yaratilgan konstitutsiya, davlat tuzumining stabil va o'zaro tanqidiy huquqiy tizimini ta'minlaydi. Bu, davlat organlarining vazifalarini belgilaydi va ularning hukmronlikni cheklash tizimini amalga oshiradi.
3. Demokratiya va Adolat Kafolatlari: Konstitutsiya huquqiy hujjatlarga muvofiq tarzda yaratilishi demokratiya va adolat kafolatlarini ta'minlaydi. Bu, fuqarolar va davlat organlari o'rtasidagi tizimiy munosabatlarni o'rganish, o'zgartirish va muhofaza qilish imkonini beradi.
4. Huquqiy Boshqaruvning Mustaqilligi: Huquqiy hujjatlarga muvofiq tarzda yaratilgan konstitutsiya, huquqiy boshqaruvning mustaqilligini ta'minlaydi. Bu, huquqiy tizimning davlat tuzumidan o'zgargan holda faoliyat ko'rsatishini ta'minlaydi va ushbu tizimga zarur muhofaza va to'liq ishonchini o'rnatadi.

O'zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi Konstitutsiyasi ham yuqoridagi tartib va talablarga muvofiq ishlab chiqildi. Mazkur konstitutsiyada bir qator yangi

tamoyillar qayd etildi va u to'g'ridan to'g'ri amal qiladigan konstitutsiya maqomini oldi. Xususan, yangi tahrirdagi Konstitutsiyada O'zbekiston "huquqiy davlat" deb tavsif etilganligi ayricha hodisadir. Xo'sh, "huquqiy davlat" tushunchasining mazmun-mohiyati qanday?

"O'zbekiston - huquqiy davlat" deb belgilangan O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida, "huquqiy davlat" tushunchasi adolat, demokratiya, erk, shuningdek, inson huquqlarini himoya qilish, fuqarolar va davlat organlarining huquq va vazifalarini belgilash, madaniyatni rivojlantirish, milliy birlashuvni ta'minlash, va milliy-axloqiy birlashuvni o'z ichiga oladi.

Huquqiy davlat tushunchasi mohiyati asosan shu omillar ustida qurilgan, bu esa:

1. Adolat: Huquqiy davlat adolatni ta'minlaydi va barcha shaxslarning huquq va erkinliklarini himoya qiladi. Bu adolatni sud organlarining obro'ini o'z ichiga oladi va huquqni nizomlash uchun zarur bo'lgan qonunlarni qabul qilish va ularni amalga oshirishga asoslanadi.
2. Demokratiya: Huquqiy davlat demokratiya prinsiplariga asoslangan, shuningdek, fuqarolar o'zining boshqaruv organlarini tanlash orqali davlat ishlariga ishtirok etish va rahbarlarini tanlash huquqiga ega bo'ladi.
3. Erk: Huquqiy davlat erkni, ya'ni davlat organlarining va ularning vakillari tomonidan amalga oshiriladigan iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy va boshqa qarorlarning huquqiyligini ta'minlaydi.
4. Inson Huquqlari: Huquqiy davlat inson huquqlarini himoya qiladi, jamiyatning har bir a'zosi uchun barqarorligi, xavfsizligi va huquqlari va erkinliklari himoya qilinadi.

Bular huquqiy davlatning bazi muhim mohiyatlaridir va bu mohiyatlar davlat organlarining faoliyati va fuqarolar bilan munozarada huquq va vazifalarini belgilashda bosh rol o'ynaydi.

Bular bilan birga, konstitutsiya huquqiy hujjatlarga muvofiq tarzda yaratilishi mamlakatning huquqiy tizimining istiqbolini belgilaydi va mustaqil boshqaruvni ta'minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, Yangi tahrirda qabul qilingan bosh qomusimizda O'zbekistonning "huquqiy davlat" deb e'tirof etilishi yurtimizda odillik va demokratik tamoyillarga asoslangan yangi sahifa ochilganidan belgi beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. 2023 30.04
2. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy Qonuni 27.04.2021 O'RQ-687-son
3. Ahmedshayeva M. Davlat mexanizmi va hokimiyatlar bo'linishi (qo'llanma). – T.: TDYI – 2005
4. Исламов З., Аббосхужаев С. Конституция - ҳуқуқ устунлиги асоси. Т.: Ўзбекистон, 2012.